

1 Tõendamiskohustus

Tsiiviikohtumenetluste korral kohaldatavad tõendite kogumise ja esitamise eeskirjad ning kasutatavad tõendite kogumise viisid on reguleeritud tsiiviikohtumenetluse seadusega (*Zakon o pravdnem postopku – ZPP*).

1.1 Millised on tõendamiskohustust reguleerivad normid?

Üldpõhimõtte on, et pooled peavad esitama kõik oma nõuete ja vastuväidete aluseks olevad faktid ning esitama neid fakte kinnitavad tõendid (tsiviikohtumenetluse seaduse artiklid 7 ja 212).

Hagejad peavad tõendama oma hagi aluseks olevaid fakte. Kostjad seevastu peavad tõendama oma vastuväidete aluseks olevaid fakte. Materiaalõiguse alusel tehakse kindlaks, kummal poolel on kohustus konkreetset fakti kinnitada ja tõendada. Tõendamata faktist tulenevaid tagajärgi peab kandma see pool, kes materiaalõiguse normide kohaselt on kohustatud asjaomast fakti kinnitama ja tõendama (tsiviikohtumenetluse seaduse artiklid 7 ja 215).

1.2 Kas on olemas normid, mille alusel on teatavad asjaolud tõendamiskohustusest vabastatud? Millistel juhtudel? Kas tõenditega on võimalik konkreetne õiguslik eeldus ümber lükata?

Tõendite kogumise menetlusega on hõlmatud nõuete ja vastuväidete aluseks olevad faktid, teaduslikud ja ametialased põhimõtted ning kogemustel põhinevaid põhimõtteid. Õigusnorme tõendada ei ole vaja, sest nende puhul kehtib põhimõte, et kohus peab nendega ametiülesannetest tulenevalt (*ex officio*) tuttav olema (*iura novit curia*).

Tõendada ei ole vaja selliseid fakte, mida pool menetluse ajal kohtus kinnitab. Kohus võib anda korralduse kinnitatud faktide tõendamiseks, kui tal on alust arvata, et pool kinnitas need faktid eesmärgiga esitada nõue, mille esitamiseks tal õigust ei ole (tsiviikohtumenetluse seaduse artikli 3 lõige 3).

Faktid, mida pool ei eita või mida ta eitab ilma põhjendusi esitamata, loetakse kinnitatuks, välja arvatud juhul, kui nende faktide eitamise põhjused tulenevad poole muudest avaldustest. Pool võib samuti ennetada faktide kinnitatuks lugemist sellega, et ta väidab, et faktid on talle tundmatud. Seda võimalust saab siiski kasutada üksnes nende faktide puhul, mis ei ole seotud poole käitumise või selle tajumisega.

Tõendama ei pea selliseid fakte, mis on kinnitatud ja üldteada (tsiviikohtumenetluse seaduse artikli 214 lõiked 1 ja 6).

Kohus aktsepteerib kinnitatud fakti ilma selle tõele vastavust kontrollimata (tsiviikohtumenetluse seaduse artikli 214 lõige 1), välja arvatud juhul, kui kohus leiab, et pool kinnitas need faktid eesmärgiga esitada nõue, mille esitamiseks tal õigust ei ole (tsiviikohtumenetluse seaduse artikli 3 lõige 3).

Tõendada ei ole vaja fakte, mida seaduse kohaselt käsitatakse tõendatuna. Siiski võib tõendada, et need faktilised asjaolud ei eksisteeri, välja arvatud juhul, kui seaduses on sätestatud teisiti (tsiviikohtumenetluse seaduse artikli 214 lõige 5).

1.3 Kui veendunud peab kohus asjaolus olema, et oma otsus sellele asjaolule rajada?

Selleks et teha otsus hageja nõude sisu kohta, on vaja välja selgitada tõde (materiaalsed tõendid), s.t kohus peab olema veendunud faktilistes asjaoludes, mis on seaduse kohaselt asjakohased.

Mõnel juhul piisab otsuse tegemiseks tõenäosuse demonstreerimisest, seda eelkõige teatavate menetlusega seotud esialgsete otsuste tegemiseks, millega menetlust ei lõpetata ja millega kohus lahendab esialgseid menetluslikke küsimusi. Selleks et kohtunik kohaldaks konkreetset menetlusnormi, tuleb demonstreerida õiguslikult asjakohaste faktide tõenäosust. Kuid kohtunik ei pea olema nende olemasolus veendunud. Tsiiviikohtumenetluse seaduses ei ole määratletud need faktilised asjaolud, mille tõenäosust võib demonstreerida selleks, et teatavat normi saaks arvesse võtta.

2 Tõendite kogumine

2.1 Kas tõendite kogumiseks on alati nõutav poole taotlus või võib kohtunik teatavates olukordades koguda tõendeid ka omal algatusel?

Kooskõlas kehtiva võistlevuse põhimõttega taotlevad tõendite kogumist peamiselt menetluse pooled.

Kohus võib tõendeid koguda ka *ex officio* (tsiviikohtumenetluse seaduse artikli 7 lõige 2), kui ta leiab, et pooled kavatsesid oma hagi kasutada lubamatult (tsiviikohtumenetluse seaduse artikli 3 lõige 3).

Kohus kogub tõendeid *ex officio* vanematevahelistes vaidlustes, kus hagi ei ole kohtu jaoks siduv ja isegi juhul, kui hagi ei ole esitatud. Kohus võib tõendeid koguda isegi juhul, kui kumbki pool ei ole tõendeid nimetanud ja kui see on nõutav lapse huvide kaitsmiseks (tsiviikohtumenetluse seaduse artikkel 408).

2.2 Millised on järgmised sammud, kui poole taotlus tõendite kogumiseks rahuldatakse?

Kohus otsustab, milliseid tõendeid tuleks otsustavate faktide kindlakstegemiseks koguda (tsiviikohtumenetluse seaduse artikli 213 lõige 2 ja artikkel 287).

Kohus teeb tõendite kohta otsuse, millega ta võtab poole avaldused vastu või lükkab need tagasi ning millega kohus võib ka anda korralduse teatavate tõendite kogumiseks *ex officio*.

Juhul kui kohtu otsusega kiidetakse heaks poole avaldus tõendite kohta, siis see otsus viiakse ellu ja tõendid kogutakse. Tõendite kohta tehtud otsus ei ole kohtu jaoks siduv. Kohus võib oma otsust menetluse käigus muuta ja koguda tõendeid, millega seotud avalduse ta eelnevalt tagasi lükkas, ning kohus võib koguda ka uusi tõendeid (tsiviikohtumenetluse seaduse artikli 287 lõige 4).

Tõendeid esitatakse üldiselt põhikohtuistungil selle kohtuniku ees, kes teeb lõpliku otsuse (tsiviikohtumenetluse seaduse artikli 217 lõige 1). Mõjuvate põhjustel võib tõendeid esitada taotluse korral ka spetsiaalselt nimetatud kohtuniku ees (tsiviikohtumenetluse seaduse artikli 217 lõige 1). Erandjuhtudel on samuti võimalik esitada tõendeid pärast põhikohtuistungil lõppu, kui kohtunike kolleegium otsustab, et põhikohtuistung tuleb uuesti avada. Seda tehakse vajaduse korral menetluse täiendamiseks või konkreetsete oluliste küsimuste selgitamiseks (tsiviikohtumenetluse seaduse artikkel 292).

2.3 Millistel juhtudel võib kohus tagasi lükata poole taotluse koguda tõendeid?

Tsiiviikohtumenetluse seaduses on konkreetselt sätestatud, et tõendite kogumisest võib keelduda üksnes juhul, kui asjaomased tõendid ei ole otsuse tegemisel asjakohased (tsiviikohtumenetluse seaduse artikkel 287), s.t kui tõendid ei aita kindlaks teha õiguslikult asjakohaseid fakte. Tsiiviikohtumenetluse seadus ei sisalda siiski erisätteid, mis käsitleksid võimalust lükata tagasi vastuvõetamatud tõendid või sellised tõendid, mida ei saa koguda kulutõhusal või otstarbekal viisil.

Pool peab hiljemalt esimese põhikohtuistungil ajaks nimetama kõik faktid, mida on vaja tema hagi toetamiseks, esitama oma väidete õigsuse kindlakstegemiseks nõutava tõendusmaterjali ning esitama oma seisukoha vastaspoole esitatud väidete ja tõendite kohta. See tähendab, et kohus ei võta arvesse tõendeid, mille pool esitab liiga hilja. See tähendab, et kohus ei võta arvesse tõendeid, mille pool esitab liiga hilja. Sellisel juhul ei saa pool hagi esitada (tsiviikohtumenetluse seaduse artikkel 286). Ainus erand on seotud juhtumitega, mille korral pool saab tõendada, et tal ei olnud võimalik esimesel

kohtuistungil tõendeid esitada temast olenematul põhjustel, või kui kohtu arvates ei lükkaks tõendite esitamine vaidluse lahendamist edasi (tsiviilkohtumenetluse seaduse artikli 286 lõige 3).

Seoses tõenditega, mis on vastuvõetamatud ja mida ei saa otstarbekal viisil koguda, on oluline järgida tsiviilkohtumenetluse seaduse artikli 3 lõiget 3, milles on sätestatud, et kohus ei aksepteerii poolte hagisid, mis on vastuolus siduvate eeskirjade või moraalinormidega.

2.4 Millised on tõendamise eri viisid?

Tsiviilkohtumenetluse seaduse kohaselt käsitatakse tõenditena vaatlusi, dokumente, tunnistajate ütlusi, eksperdiarvamusi ja poolte selgitusi.

2.5 Millised on tunnistaja ütlustega tõendamise meetodid ja kas need erinevad meetoditest, mida kasutatakse eksperdi arvamusega tõendamisel? Millised on kirjalike tõendite esitamise ja ekspertiisaruande/eksperdiarvamuse kohta kehtivad nõuded?

Tunnistajad. Tunnistajana kohtusse kutsutakse isik peab kohale ilmuma ja ütlusi andma, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti (tsiviilkohtumenetluse seaduse artikli 229 lõige 1). Tunnistajaid küsitatakse poole ettepaneku alusel ning selles ettepanekus tuleb esitada tunnistaja isikuandmed ja märkida, mille kohta tunnistaja ütlusi annab (tsiviilkohtumenetluse seaduse artikkel 236). Tunnistajad kutsutakse istungile spetsiaalse kohtukutsega. Selles kutses tuleb tunnistajaid teavitada nende kohustusest ütlusi anda, põhjendamatult kohtusse ilmumata jätmise tagajärjedest ja õigusest saada kulude eest hüvitist (tsiviilkohtumenetluse seaduse artikkel 237).

Tunnistajaid küsitatakse põhikohtuistungil. Tunnistajaid, kes vanuse, haiguse või raske füüsilise puude tõttu ei saa kohtukutse peale kohtusse ilmuda, võib küsitleda nende elukohas (tsiviilkohtumenetluse seaduse artikli 237 lõige 2). Iga tunnistajat küsitatakse eraldi ja küsitamise ajal ei tohi juures viibida teised tunnistajad, kes annavad ütlusi hiljem (tsiviilkohtumenetluse seaduse artikli 238 lõige 1) Kohus teavitab tunnistajaid nende kohustusest rääkida tõtt midagi välja jätmata. Samuti hoiatab ta tunnistajaid valeütluste andmisega kaasnevate tagajärgede eest. Kõigepealt ütleb tunnistaja, mida ta juhtumi kohta teab. Seejärel esitavad kohtunike kolleegiumi eesistuja, kolleegiumi liikmed ning pooled ja nende esindajad ja volitatud isikud küsimusi eesmärgiga kontrollida tunnistaja ütlusi või neid täiendada või selgitada. Juhul kui tunnistaja ütlused on vasturääkivad, siis võib juhtida tunnistaja tähelepanu sellele asjaolule (tsiviilkohtumenetluse seaduse artikli 239 lõige 3). Tsiviilkohtumenetluse seadusega ei ole enam ette nähtud, et tunnistaja peaks andma vande.

Tsiviilkohtumenetluse seaduses ei eristata n-õ tavapäraste tunnistajate ärakuulamise ja ekspertide ärakuulamise menetlusi ning see seadus ei sisalda sellekohaseid menetlusega seotud erisätteid. Tunnistajate ja ekspertide ärakuulamise menetlused on ühesugused.

Dokumendid. Kuigi tsiviilkohtumenetluse seaduses ei seata erinevaid tõendusmaterjale tähtsuse järjekorda, siis loetakse dokumente neist kõige usaldusväärsemateks. Dokumendid võib jaotada avalikeks ja eradokumentideks. Avalikud dokumendid on sellised dokumendid, mille on kindlaksmääratud vormis välja andnud riigi ametiasutus, kes tegutseb oma pädevuse piires, või dokumendid, mille on sellises vormis välja andnud kohalik omavalitsus, äriühing või muu organisatsioon või füüsiline isik, kes teostab talle seadusega antud avalikku võimu (tsiviilkohtumenetluse seaduse artikli 224 lõige 1).

Eradokumentid on kõik dokumendid, mis ei ole avalikud. Eradokumentidele kantud allkirja võib tõestada volitatud ametiasutus või füüsiline või juriidiline isik, kes teostab avalikku võimu (nt notar). Sellised eradokumentid sisalduvad tõestatud klauslid on avaliku tähtsusega ja dokumendi seda osa võib samuti käsitada avaliku dokumendina. Avalike dokumentide tõendamisväärtus on tsiviilkohtumenetluse seadusega eraldi kindlaks määratud. Avaliku dokumendiga tõendatakse selles esitatud või sellega kinnitatud fakte tõele vastavust (tsiviilkohtumenetluse seaduse artikli 224 lõige 1). Kuigi tsiviilkohtumenetluse seaduses lähtutakse eeldusest, et avaliku dokumendi sisu on tõene, on lubatud tõendada, et fakte on avalikus dokumendis kajastatud ebaõigelt või et avalik dokument on koostatud nõuetele mittevastavalt (tsiviilkohtumenetluse seaduse artikli 224 lõige 4). See on ainus tõendeid käsitlev reegel Sloveenia tsiviilkohtumenetluses.

Välisriigi avalikel dokumentidel, mis on tõestatud asjakohaste õigusnormide kohaselt, on Sloveenia avalike dokumentidega samasugune tõendamisväärtus. See on nii tingimuseks, et kohaldatakse vastastikkuse põhimõtet, kui välislepinguga ei ole ette nähtud teisiti (tsiviilkohtumenetluse seaduse artikkel 225).

Tsiviilkohtumenetluse seaduses on samuti sätestatud dokumentide esitamise eeskirjad (kohustus dokumente esitada). Need eeskirjad sõltuvad sellest, kas dokumendi valdaja on sellele viitav pool, vastaspool, riigiasutus või avalikku võimu teostav organisatsioon või kolmas isik (füüsiline või juriidiline isik).

Eksperdid. Kohus kogub tõendeid ekspertidelt, kui konkreetse fakti kindlakstegemiseks või selgitamiseks on vaja tehnilisi ekspertideadmisi ja kohtul sellised teadmised puuduvad (tsiviilkohtumenetluse seaduse artikkel 243). Tsiviilkohtumenetluse seadusega määratakse eksperdi eriotusega ja võib enne eksperdi määramist anda pooltele võimaluse esitada selle kohta oma seisukohad. Eksperdi võib määrata ka kolleegiumi esimees või spetsiaalse taotluse saanud kohtunik, kui tal on õigus selliseid tõendeid koguda (tsiviilkohtumenetluse seaduse artikkel 244). Ekspert valitakse tavaliselt spetsiaalsest kohtuekspertide nimekirjast, kuid eksperdina võib kasutada ka spetsiaalset institutsiooni. Ekspertina saab ütlusi anda ainult füüsiline isik. Ekspert on kohustatud oma ülesandeid täitma ning esitama oma järeldused ja arvamuse (tsiviilkohtumenetluse seaduse artikli 246 lõige 1). Kohus võib karistada rahatrahviga eksperti, kes ei ilmu nõuetekohase kutse peale kohtuistungile ega põhjenda oma puudumist, eksperti, kes mõjuva põhjuseta keeldub oma ülesandeid täitmast, eksperti, kes jätab kohtule viivitamata teatamata asjaoludest, mis ei lase tal oma eksperditööd (õigeaegselt) teha, ning eksperti, kes jätab mõjuva põhjuseta oma eksperditöö tegemata kohtu määratud tähtaja jooksul (tsiviilkohtumenetluse seaduse artikli 248 lõige 1). Kohus võib eksperdi tema taotluse alusel vabastada ülesannete täitmisest ainult sellistel põhjustel, mille alusel on eksperdil õigus keelduda ütluste andmisest või konkreetsele küsimusele vastamisest. Kohus võib eksperdi tema taotluse alusel vabastada kohustuste täitmisest ka muudel mõjuvatel põhjustel (nt üli suure töökoormuse tõttu). Sel põhjusel võib kohustuste täitmisest vabastamist taotleda ka selle organisatsiooni või asutuse volitatud töötaja, kus asjaomane ekspert töötab (tsiviilkohtumenetluse seaduse artikli 246 lõiked 2 ja 3). Eksperti võib samuti tagandada samadel alustel nagu kohtuniku. Ainus erand on seotud olukorraga, kus eksperdina võib ütlusi anda isik, kes on tunnistajana juba ütlusi andnud (tsiviilkohtumenetluse seaduse artikli 247 lõige 1).

Eksperdi töö seisneb järelduste ja arvamuse koostamises. Kohus otsustab samuti, kas ekspert peab esitama oma järeldused ja arvamused ainult suuliselt kohtuistungil või peab ta need kohtule esitama ka kirjalikult enne istungi algust. Kohus näeb ka ette tähtaja, mille jooksul on ekspert kohustatud esitama oma järeldused ja arvamused. Mitme eksperdi määramise korral võivad nad esitada oma järeldused ja arvamused ühiselt, kui nad saavutavad neis kokkuleppe. Juhul kui eksperdid üksmeelele ei jõua, esitab iga ekspert oma järeldused eraldi (tsiviilkohtumenetluse seaduse artikkel 254). Juhul kui ekspertide esitatud teabes on põhimõttelised erinevused või kui ühe või mitme eksperdi järeldused on ebaselged, mittetäielikud või vasturääkivad või need ei ole kooskõlas uuritavate asjaoludega ja selliseid puudusi ei kõrvaldata ekspertide uue ärakuulamisega, siis peavad samad või uued eksperdid tõendit uuesti esitama (tsiviilkohtumenetluse seaduse artikli 254 lõige 2). Kuid juhul, kui ühe või mitme eksperdi arvamuse vahel on vasturääkivused või kui nende arvamused sisaldab ebareeglipärasusi või kui esitatud arvamusega seoses tekib põhjendatud kahtlus, küsitakse mõne teise eksperdi arvamust (tsiviilkohtumenetluse seaduse artikli 254 lõige 3). Ekspertidel on õigus saada kuluhüvitisi ja tasu tehtud töö eest (tsiviilkohtumenetluse seaduse artikli 249 lõige 1).

2.6 Kas mõni tõendamisviis on teistest suurema tõendusjõuga?

Tõendite kaalumisel lähtutakse tõendite vaba hindamise põhimõttest. Oma siseveendumuste kohaselt toimides otsustab kohus, milliseid fakte käsitatakse tõendatuna. Selleks hindab kohus põhjalikult ja hoolikalt kõiki tõendeid eraldi ja kogumis ning võtab aluseks kogu menetluse edukuse (tsiviilkohtumenetluse seaduse artikkel 8). Sloveenia tsiviilkohtumenetluses ei tunnistata seega tõenditega seotud põhimõtet, mille kohaselt seadusandja sätestab eelnevalt abstraktsel viisil teatavat tüüpi tõendite kaalukuse. Ainus erand sellest põhimõttest on avalike dokumentide hindamisega seotud nõue (vt punkt 2.5). Praktikast kohaldatakse siiski põhimõtet, et näiteks dokumentaalsed tõendid on usaldusväärsemad (kuid mitte kaalukamad) muudest tõenditest, näiteks tunnistajate või poolte ütlustest.

2.7 Kas teatavate asjaolude tõendamiseks on kohustuslikud kindlad tõendamisviisid?

Tsiviilkohtumenetluse seadus ei sisalda sätteid selle kohta, kas teatavad tõendusmaterjalid on kohustuslikud selleks, et teha kindlaks teatavate faktide olemasolu.

2.8 Kas seadus kohustab tunnistajaid ütlusi andma?

Jah. Tunnistajana kohtusse kutsutud isik peab kohale ilmuma ja ütlusi andma, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti (tsiviilkohtumenetluse seaduse artikli 229 lõige 1).

2.9 Millistel juhtudel võivad nad keelduda ütluste andmisest?

Isikut ei saa tunnistajana küsitleda, kui ütluste andmisega rikuks ta ameti- või sõjasaladuse hoidmise kohustust, välja arvatud juhul, kui pädev asutus ta sellest kohustusest vabastab (tsiviilkohtumenetluse seaduse artikkel 230).

Kolleegiumi esimees võib lubada ameti- või sõjasaladust hoidma kohustatud tunnistajat küsitleda erandjuhtudel, kui on täidetud kohtumenetluste raames salastatud teabe avalikustamise tingimused (olenevalt teabe ja dokumendi sisu olulisusest konkreetse menetluse jaoks, salastatud teabe iseloomust ja tundlikkusest, kõnealuste materiaalsete õiguste tähtsusest ja kaalust ning sellest, kas salastatud teabe avalikustamine ohustaks mõne organi toimimist või riigi julgeolekut).

Tunnistaja võib keelduda ütluste andmisest (tsiviilkohtumenetluse seaduse artikkel 231), kui tegemist on:

asjaoludega, mille pool on usaldanud tunnistajale kui oma volitatud esindajale;

asjaoludega, millega seoses on pool või muu isik pihtinud tunnistajale kui pihisale;

faktidega, mis on tunnistajale teatavaks saanud kui advokaadile või arstile või mis tahes muu sellise elukutse esindajale või sellise tegevusega tegelejale, millega kaasneb kohustus hoida konfidentsiaalsena sellise elukutse või tegevuse raames talle teatavaks saanud fakte.

Tunnistaja võib keelduda vastamast konkreetsetele küsimustele, kui tal on selleks mõjuv põhjus, eelkõige kui vastamisega põhjustaks ta suurt häbi, märkimisväärset rahalist kahju või annaks alust kriminaalsüüdistuse esitamiseks endale või mis tahes astme otsejoones sugulasele või kuni kolmanda astme küljoones sugulasele või kui vastamisega põhjustaks ta suurt häbi, märkimisväärset rahalist kahju või annaks alust kriminaalsüüdistuse esitamiseks oma abikaasale või kuni teise astme (kaasa arvatud) hõimlasele (isegi juhul, kui abielusuhe on juba lõpetatud) või oma eestkostjale või eestkostevalisele või lapsendanud vanemale või lapsendatud lapsele (tsiviilkohtumenetluse seaduse artikli 233 lõige 1).

Rahalise kahju põhjustamise riski ei saa tunnistaja siiski kasutada ütluste andmisest keeldumise põhjusena juhul, kui need ütlused käsitlevad järgmist: õigustehinguid, mille juures ta viibis kutsutud tunnistajana; toiminguid, mida ta tegi ise seoses vaidlusega kui mis tahes poole õiguseellase või -esindaja; fakte, mis on seotud pere- või abielusidemetest tulenevate varaliste suhetega; fakte, mis on seotud sünni, abielu või surmaga; või olukordi, kus eriõigusnormide kohaselt on ta kohustatud esitama avalduse või andma ütlusi (tsiviilkohtumenetluse seaduse artikkel 234). Samuti ei või tunnistaja keelduda ütluste andmisest ärisaladuse kaitsmisele tuginedes, kui teatavate faktide avalikustamine on vajalik avalikes või teiste isikute huvides, tingimusel et saadav kasu on suurem saladuse avaldamisega kaasnevast kahjust (tsiviilkohtumenetluse seaduse artikkel 232).

2.10 Kas isikut, kes keeldub tunnistamast, võib karistada või sundida ütlusi andma?

Jah. Juhul kui nõuetekohaselt kohtusse kutsutud tunnistaja kohtusse ei ilmu ja tema puudumine ei ole põhjendatud või kui ta lahkub ilma loata kohast, kus teda oleks pidanud küsitletama, võib kohus lasta isiku jõuga ja tema enda kuludega kohale tuua ning võib määrata ka kuni 1 300 euro suuruse rahatrahvi. Kohus võib määrata rahatrahvi ka tunnistajale, kes ilmub kohtusse ja keda teavitatakse tagajärgedest, kuid kes seejärel keeldub ütluste andmisest või konkreetsetele küsimustele vastamisest põhjustel, mida kohus peab alusetuteks. Viimati nimetatud olukorras võib kohus juhul, kui tunnistaja ei ole endiselt valmis ütlusi andma, vahistada tunnistaja seniks, kuni ta on nõus ütlusi andma või kui kuni teda ei ole enam vaja küsitleda, kuid mitte kauem kui üheks kuuks (tsiviilkohtumenetluse seaduse artikli 241 lõiked 1 ja 2).

2.11 Kas on isikuid, keda ei saa tunnistajana üle kuulata?

Tunnistajaks võib olla mis tahes isik, kes suudab anda teavet tõendavate asjaolude kohta (tsiviilkohtumenetluse seaduse artikli 229 lõige 2). Tunnistajaks sobivus ei sõltu isiku õigus- ja teovõimest. Laps või isik, kes on tunnistatud täielikult või osaliselt õigus- ja teovõimetuks, võib olla tunnistaja, kui ta on võimeline andma teavet õiguslikult oluliste faktide kohta. Seda, kas tunnistaja on võimeline ütlusi andma või mitte, hindab kohus juhtumipõhiselt.

Pool või tema õigusesindaja ei saa olla tunnistaja. Tunnistajaks võib siiski olla poole lihtesindaja (*pooblaščenec*) või menetlusse sekkuja (*stranski intervenient*).

2.12 Milline on kohtuniku ja poolte roll tunnistaja ülekuulamisel? Millistel tingimustel võib tunnistaja üle kuulata videokonverentsi vahendusel või muude tehniliste vahendite abil?

Tunnistajate küsitlemise kohta vaata eespool antud vastust.

Videokonverentside pidamine on reguleeritud tsiviilkohtumenetluse seaduse artikliga 114a, milles on sätestatud, et poolte nõusolekul võib kohus lubada pooltel ja nende esindajatel viibida küsitlemise ajal muus kohas ja viia menetlustoimingud seal läbi, kui küsitlemise läbiviimise asukohast tehakse heli- ja videoülekanne asukohta või asukohtadesse, kus viibivad pooled ja/või nende esindajad. Samu tingimusi kohaldatakse tõendite kogumisel vaatluste, dokumentide ning poolte, tunnistajate ja ekspertide küsitlemise kaudu.

3 Tõendite hindamine

3.1 Kas asjaolu, et pool on saanud tõendid ebaseaduslikul teel, seab kohtule otsuse tegemisel piiranguid?

Üldiselt ei tohi tsiviilkohtumenetluses kasutada tõendeid, mis on kogutud ebaseaduslikult (nt telefonikõnede õigusvastase pealtkuulamisega). Kohtupraktika kohaselt lubatakse erandjuhtudel siiski selliseid tõendeid kasutada, kui selleks on põhjendatud alust või kui tõendite kogumine oleks olulise tähtsusega põhiseadusega tagatud õiguse elluviimisel. Sellisel juhul on lisaks asjaolule, et teatavad tõendid võivad olla kogutud ebaseaduslikult, otsustav tähtsus ka asjaolul, kas tsiviilkohtumenetluse raames esitatud tõendiga kaasneks taas inimõiguste rikkumine.

Seoses tõenditega, mis on vastuvõetamatud ja mida ei saa otstarbekal viisil koguda, on tsiviilkohtumenetluse seaduse artikli 3 lõikes 3 sätestatud, et kohus ei aktsepteeri poolte hagnosisid, mis on vastuolus siduvate eeskirjade või moraalinormidega.

3.2 Kas minu kui poole antud seletusi võetakse tõendina arvesse?

Juhul kui ütlused on osa hagnosisid või teatavat liiki avaldusest, ei käsitata neid ütluseid tõendina, vaid poole faktilise kinnitusena, mida pool peab ka asjakohaselt tõendama. Juhul kui ütlused sisalduvad dokumendis, mille pool on oma faktilise kinnituse tõendamiseks esitanud, on sellel ütlusel dokumendi staatus. Küsitlemise ajal poole antud ütlusi käsitletakse samuti tõendina, sest tsiviilkohtumenetluse seaduse kohaselt kujutab poole küsitlemine endast tõendit (tsiviilkohtumenetluse seaduse artikkel 257).

Lingid

<http://www.pisrs.si/Pis.web/>

<https://www.uradni-list.si/>

<http://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/deloDZ/zakonodaja/preciscenaBesedilaZakonov>

<http://www.sodisce.si/>

Viimati uuendatud: 10/01/2020

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.